

Memo met nadere toelichting inzake artikel 58s ('muizengaatje')

A. Strekking 58s met voorbeelden

Artikel 58s regelt een vangnet voor twee verschillende situaties:

Lid 1. Er is een maatregel nodig voor de bestrijding van de epidemie, maar de Twm voorziet (nog) niet in een specifieke grondslag voor regeling daarvan bij ministeriële regeling. De bestaande ministeriële regelingen zijn niet toereikend en de wet voorziet niet in de mogelijkheid een regeling te treffen. In dit geval mag er een ministeriële regeling worden gemaakt en moet 'onverwijld en zo mogelijk binnen twee weken' een wetsvoorstel bij de TK worden ingediend dat de materie regelt. Als het wetsvoorstel door TK of EK wordt verworpen, is de regeling van de baan.

Voorbeelden:

- verplaatsingen moeten zo veel mogelijk worden tegengegaan; er wordt een beperking gesteld op het aantal auto's dat de weg op mag (vgl. Curaçao bij coronabestrijding).
- honden blijken overbrenger te zijn en er moeten regels komen over het houden ervan.

Lid 2. Er is acuut een maatregel nodig, maar een ministeriële regeling kan niet snel genoeg tot stand worden gebracht. In dat geval kan de minister van VWS een aanwijzing geven, waarna de voorzitter van de veiligheidsregio de maatregel met een noodverordening vaststelt (volgens de huidige procedure). Die noodverordening moet binnen twee weken in een ministeriële regeling worden omgezet. Voorbeeld:

- vanwege de ernst van de pandemie moet binnen 24 uur een bepaalde maatregel worden afgekondigd. Bijvoorbeeld sluiting van bepaalde plaatsen waar de ministeriële regeling nog niet in voorziet.
- BES: dit lid is in het bijzonder van belang om de acute bestrijding van de epidemie op de BES te waarborgen. De gezaghebbers van de BES hebben aangegeven dat zij verwachten dat de (wijziging van een) ministeriële regeling vanuit Den Haag niet altijd snel genoeg zal zijn. Men heeft - vooruitlopend op de ministeriële regeling - nodig dat dan wel alvast een noodverordening kan worden vastgesteld. De gezaghebber legt (anders dan in Nederland) wel rechtstreeks verantwoording af aan de eilandsraad over die noodverordening.

B. Argumenten om de regeling ongewijzigd te handhaven

- verwachting is dat het aantal gevallen waarin er een beroep op zal worden gedaan beperkt zal zijn
- niettemin nodig omdat niet alles voorzienbaar is en in een pandemie soms snel moet worden gehandeld in het belang van de volksgezondheid
- bij gebruikmaking van een ministeriële regeling (eerste lid) volgt er meteen een wetsvoorstel, zo mogelijk binnen twee weken. Parlement zal dus op korte termijn volledig worden betrokken en kan het wetsvoorstel verwerpen. In dat geval moet de minister van VWS de ministeriële regeling binnen een week intrekken.
- bij gebruikmaking van noodverordening (tweede lid) wordt de noodverordening uiterlijk binnen twee weken vervangen door een ministeriële regeling. Voor die ministeriële regeling gelden dezelfde waarborgen voor betrokkenheid van het parlement als voor alle andere ministeriële regelingen o.g.v. de Twm (afhankelijk van hoe dit uiteindelijk vorm krijgt in de Twm)
- kortom: in beide gevallen is gebruik van het muizengaatje maar gedurende een korte periode mogelijk. Steeds moet zo snel mogelijk overgestapt worden op een regulier instrument.

In de hoorzitting van 4 september jl. heeft mr. A. Wierenga aangegeven:

- dat artikel 58s lid 1 niet nodig is. Hij vindt dat artikel 58j de benodigde grondslagen biedt voor maatregelen die nodig zijn.

Reactie: nee, dat is niet het geval, zie de voorbeelden hierboven: artikel 58j voorziet voor die voorbeelden niet in een grondslag. Daarvoor zou 58s lid 1 wel nodig zijn.

- dat als artikel 58s wordt geschrapt, daarbij door de TK moet worden uitgesproken dat de huidige route van noodverordeningen niet meer wordt gevolgd, anders blijft er ruimte voor noodverordeningen (volgens Wierenga onwenselijk).

Reactie: ja, het klopt dat het afhangt van de motivering waarmee artikel 58s geschrapt wordt, of deze huidige route van noodverordeningen benut kan blijven worden: wat is de bedoeling van de

wetgever? Het amendement Van Raak (stuk nr. 6) geeft in de toelichting aan dat het artikel niet noodzakelijk is, omdat de Minister ook kan optreden op grond van noodverordeningen en andere wettelijke grondslagen. Hiermee wordt de huidige route van noodverordeningen dus met zoveel woorden open gehouden en niet met een criterium begrensd.

C. Ter nadere toelichting verschil tussen huidige voorstel en consultatieversie

→ ministeriële regeling

Consultatie versie:

- Bij ministeriële regeling kunnen regels over andere maatregelen worden gesteld. [GEEN CRITERIUM] Daarna wordt zo spoedig mogelijk [GEEN TERMIJN] een wetsvoorstel ingediend.

Wetsvoorstel:

- Bij ministeriële regeling kunnen andere maatregelen worden genomen indien maatregelen ogv dit wetsvoorstel niet toereikend zijn. [CRITERIUM TOEGEVOEGD: ALLEEN ALS DE WET GEEN ADEQUATE VOORZIENING HEEFT] Daarna wordt onverwijld en zo mogelijk binnen twee weken [TERMIJN TOEGEVOEGD] een wetsvoorstel ingediend.

→ noodverordening

Consultatie versie:

- Minister VWS kan opdracht geven aan voorzitter veiligheidsregio om noodverordening vast te stellen voor zover de in het wetsvoorstel toegekende bevoegdheden niet toereikend zijn. [NOODVERORDEING ALS VANGNET ALS DE WET NIET VOORZIET]

Wetsvoorstel:

- Minister VWS kan opdracht geven aan voorzitter veiligheidsregio om noodverordening vast te stellen indien zich een omstandigheid voordoet waarin een in dit hoofdstuk bedoelde ministeriële regeling niet zodanig tijdig tot stand kan komen als ter bestrijding van de epidemie noodzakelijk is. [ALLEEN NOODVERORDENING ALS MINISTERIELE REGELING NIET SNEL GENOEG TOT STAND KAN KOMEN]Binnen twee weken na de vaststelling van die opdracht wordt een ministeriële regeling vastgesteld tot regeling van de in die voorschriften genoemde onderwerpen. [NOODVERORDENING MOET VERVANGEN WORDEN DOOR MINISTERIELE REGELING MET BETROKKENHEID PARLEMENT]

Dus verschillen:

- Consultatieversie had open grondslag voor ministeriële regeling voor "andere onderwerpen". Het ingediende wetsvoorstel heeft een minder ruime grondslag: als het wetsvoorstel niet toereikend is: ministeriële als vangnet.
- Consultatieversie had noodverordening als vangnet voor als bevoegdheden Twm niet toereikend zijn. Wetsvoorstel heeft noodverordening alleen voor het geval een ministeriële regeling ogv de Twm niet tijdig tot stand kan komen, en de noodverordening moet dan binnen twee weken alsnog vervangen worden door een ministeriële regeling met betrokkenheid parlement.

D. Tekst artikelen van de consultatieversie en wetsvoorstel

Consultatieversie

Artikel 58b, lid 2:

2. Onverminderd de in artikel 7, eerste lid, bedoelde taak van Onze Minister om leiding te geven aan de bestrijding van de epidemie kan de in dat lid bedoelde bevoegdheid om een opdracht te geven aan de voorzitter van de veiligheidsregio, voor zover die opdracht strekt tot het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften ter bestrijding van de epidemie, of een directe dreiging daarvan, worden toegepast voor zover de bij of krachtens dit hoofdstuk toegekende bevoegdheden niet toereikend zijn.

Artikel 58j, lid 2:

2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over andere maatregelen die de kans op verspreiding van covid-19 redelijkerwijze beperken. Na de plaatsing in de Staatscourant van een krachtens de eerste zin vastgestelde ministeriële regeling wordt een voorstel van wet tot regeling van het betrokken onderwerp zo spoedig mogelijk bij de Tweede Kamer van de Staten-Generaal ingediend. Indien het voorstel wordt ingetrokken of indien een van de beide Kamers van de Staten-Generaal besluit het voorstel niet aan te nemen, wordt de ministeriële regeling onverwijld

ingetrokken. Wordt het voorstel tot wet verheven, dan wordt de ministeriële regeling ingetrokken op het tijdstip van inwerkingtreding van de wet.

Wetsvoorstel

Artikel 58s Vangnet

1. Indien zich een omstandigheid voordoet waarvoor de krachtens dit hoofdstuk geldende maatregelen niet toereikend zijn, kunnen bij ministeriële regeling andere maatregelen worden genomen die de kans op verspreiding van het virus SARS-CoV-2 redelijkerwijze beperken. Na de plaatsing in de Staatscourant van een krachtens de eerste zin vastgestelde ministeriële regeling wordt onverwijld en zo mogelijk binnen twee weken een voorstel van wet tot regeling van het betrokken onderwerp bij de Tweede Kamer van de Staten-Generaal ingediend. Indien het voorstel wordt ingetrokken of indien een van de beide Kamers van de Staten-Generaal besluit het voorstel niet aan te nemen, trekt Onze Minister de regeling binnen een week daarna in. Wordt het voorstel tot wet verheven, dan trekt Onze Minister de ministeriële regeling in op het tijdstip van inwerkingtreding van de wet. Op de intrekkingregeling is artikel 58c niet van toepassing.

2. Indien zich een omstandigheid voordoet waarin een in dit hoofdstuk bedoelde ministeriële regeling niet zodanig tijdig tot stand kan komen als ter bestrijding van de epidemie noodzakelijk is, kan Onze Minister ter uitvoering van artikel 7, eerste lid, de voorzitter van de veiligheidsregio opdragen toepassing te geven aan de hem in artikel 39, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet veiligheidsregio's toegekende bevoegdheid om krachtens artikel 176 van de Gemeentewet algemeen verbindende voorschriften vast te stellen ter bestrijding van de epidemie. Binnen twee weken na de vaststelling van die opdracht wordt een ministeriële regeling vastgesteld tot regeling van de in die voorschriften genoemde onderwerpen.